

L'episodio del Ciclope (2)

οὐ γὰρ Κύκλωπες Διὸς αἰγιόχου ἀλέγουσιν
οὐδὲ θεῶν μακάρων, ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτεροί εἰμεν·
οὐδ' ἂν ἐγὼ Διὸς ἔχθος ἀλευάμενος πεφιδοίμην
οὔτε σεῦ οὔθ' ἐτάρων, εἰ μὴ θυμὸς με κελεύοι.
ἀλλὰ μοι εἴφ' ὅπῃ ἔσχεσ ἰὼν ἐνεργέα νῆα,

280

ἦ που ἐπ' ἐσχατιῆς, ἦ καὶ σχεδόν, ὄφρα δαείω.

"ὥς φάτο πειράζων, ἐμὲ δ' οὐ λάθην εἰδότα πολλὰ,
ἀλλὰ μιν ἄσφορον προσέφην δολίοις ἐπέεσσι·

" ἴνεα μὲν μοι κατέαξε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
πρὸς πέτρῃσι βαλὼν ὑμῆς ἐπὶ πείρασι γαίης,

285

ἄκρη προσπελάσας· ἄνεμος δ' ἐκ πόντου ἔνεικεν·
αὐτὰρ ἐγὼ σὺν τοῖσδε ὑπέκφυγον αἰπὺν ὄλεθρον·

"ὥς ἐφάμην, ὁ δέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλεί θυμῶ,
ἀλλ' ὅ γ' ἀναΐξας ἐτάροις ἐπὶ χειῖρας ἴαλλε,
σὺν δὲ δύω μάρψας ὥς τε σκύλακας ποτὶ γαίῃ

290

κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦθε δὲ γαῖαν.
τοὺς δὲ διὰ μελεῖστί ταμῶν ὠπλίσσατο δόρπον·
ἦσθι δ' ὥς τε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν,
ἔγκατὰ τε σάρκας τε καὶ ὀστέα μυελόεντα.
ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διὶ χειῖρας,

295

σχέτλια ἔργ' ὀρόωντες, ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδὺν
ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων,
κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.
τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν

300

ἄσσον ἰὼν, ξίφος ὄξυ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
οὐτάμεναι πρὸς στήθος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι,
χείρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρκεν.
αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
οὐ γὰρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων

χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.
ὥς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἡῶ δι᾿αν. 305

"ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἡώς,
καὶ τότε πῦρ ἀνέκαιε καὶ ἤμελγε κλυτὰ μῆλα,
πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἦκεν ἐκάστη.

αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἄ ἔργα,
σὺν δ' ὅ γε δὴ αὐτε δύω μάρψας ὠπλίσσατο δεῖπνον.
δειπνήσας δ' ἄντρου ἐξήλασε πίονα μῆλα,
ῥηιδίως ἀφελῶν θυρεὸν μέγαν· αὐτὰρ ἔπειτα
ἄψ ἐπέθηχ', ὥς εἴ τε φαρέτρη πῶμ' ἐπιθείη. 310

πολλῇ δὲ ῥοίζῳ πρὸς ὄρος τρέπε πίονα μῆλα
Κύκλωψ· αὐτὰρ ἐγὼ λιπόμην κακὰ βυσοδομεύων,
εἴ πως τισαίμην, δοίῃ δέ μοι εὖχος Ἀθήνη. 315

"ἦδε δέ μοι κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή.
Κύκλωπος γὰρ ἔκειτο μέγα ῥόπαλον παρὰ σηκῶ,

χλωρὸν ἐλαίνεον· τὸ μὲν ἔκταμεν, ὄφρα φοροίῃ
ἀνάνθεν. τὸ μὲν ἄμμες εἰσκομεν εἰσορόωντες
ὅσσον θ' ἰστὸν νηὸς εἰκοσόροιο μελαίνης,
φορτίδος εὐρείης, ἢ τ' ἐκπεράα μέγα λαῖτμα·
τόσσον ἔην μῆκος, τόσσον πάχος εἰσοράασθαι. 320

τοῦ μὲν ὅσον τ' ὄργυιαν ἐγὼν ἀπέκοψα παραστὰς
καὶ παρέθηχ' ἑτάροισιν, ἀποξῦναι δ' ἐκέλευσα·
οἱ δ' ὀμαλὸν ποίησαν· ἐγὼ δ' ἐθόωσα παραστὰς
ἄκρον, ἄφαρ δὲ λαβῶν ἐπυράκτεον ἐν πυρὶ κηλέῳ.
καὶ τὸ μὲν εὖ κατέθηκα κατακρύψας ὑπὸ κόπρῳ, 325

ἢ ῥα κατὰ σπείους κέχυτο μεγάλ' ἠλιθα πολλή·
αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάσθαι ἄνωγον,
ὅς τις τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν αἰείρας
τριῖσαι ἐν ὀφθαλμῶ, ὅτε τὸν γλυκὺς ὕπνος ἰκάνοι.
οἱ δ' ἔλαχον τοὺς ἄν κε καὶ ἠθελον αὐτὸς ἐλέσθαι, 330

τέσσαρες, αὐτὰρ ἐγὼ πέμπτος μετὰ τοῖσιν ἐλέγμην.
ἐσπέριος δ' ἦλθεν καλλίτριχα μῆλα νομεύων.
αὐτίκα δ' εἰς εὐρὺ σπέος ἦλασε πίονα μῆλα
πάντα μάλ', οὐδέ τι λεῖπε βαθείης ἔκτοθεν αὐλῆς,
ἢ τι οἰσάμενος, ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευσεν. 335

αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας,
ἐζόμενος δ' ἤμελγεν οἷς καὶ μηκάδας αἶγας,
πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρουον ἦκεν ἐκάστη.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ σπεῦσε πονησάμενος τὰ ἄεργα,
σὺν δ' ὅ γε δὴ αὐτε δὺω μάρψας ὠπλίσσατο δόρπον.

καὶ τότε ἔγώ Κύκλωπα προσηύδων ἄγχι παραστάς,
κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο·

"Κύκλωψ, τῆ, πῖε οἶνον, ἐπεὶ φάγες ἀνδρόμεα κρέα,
ὄφρ' εἰδῆς οἶόν τι ποτὸν τόδε νηῦς ἐκεκεύθει
ἡμετέρη. σοὶ δ' αὖ λοιβὴν φέρον, εἴ μ' ἐλεήσας

οἴκαδε πέμψεις· σὺ δὲ μαίνεαι οὐκέτ' ἀνεκτῶς.
σχέτλιε, πῶς κέν τίς σε καὶ ὕστερον ἄλλος ἴκοιτο
ἀνθρώπων πολέων, ἐπεὶ οὐ κατὰ μοῖραν ἔρεξας;"

"ὥς ἐφάμην, ὁ δ' ἔδεκτο καὶ ἔκπιεν· ἦσατο δ' αἰνῶς
ἡδὺ ποτὸν πίνων καὶ μ' ἦτεε δεύτερον αὐτίς·

"δὸς μοι ἔτι πρόφρων, καὶ μοι τεὸν οὔνομα εἰπέ
αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίρης·
καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζεῖδωρος ἄρουρα
οἶνον ἐριστάφυλον, καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀπορρώξ."

"ὥς φάτ', ἀτὰρ οἱ αὐτίς ἐγὼ πόρον αἶθοπα οἶνον.
τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίησιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
καὶ τότε δὴ μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλιχίοισι·

"Κύκλωψ, εἰρωτᾶς μ' ὄνομα κλυτόν, αὐτὰρ ἐγὼ τοι

ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥς περ ὑπέστης.
Οὔτις ἐμοί γ' ὄνομα· Οὔτιν δέ με κικλήσκουσι
μήτηρ ἠδὲ πατήρ ἠδ' ἄλλοι πάντες ἐταῖροι."

"ὥς ἐφάμην, ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλεί θυμῷ·
"Οὔτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἐτάροισιν,

τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τὸ δέ τοι ξεινήιον ἔσται.

"ἦ καὶ ἀνακλινθεὶς πέσεν ὑπτιος, αὐτὰρ ἔπειτα
κεῖτ' ἀποδοχμῶσας παχὺν ἀχένα, κὰδ δέ μιν ὕπνος
ἦρει πανδαμάτωρ· φάρυγος δ' ἐξέσσυτο οἶνος
ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι· ὁ δ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.